

למען השם

מעל לעמק איזנברג, למרגלות גבעת סוכנו, ליד בנין קשפיצקי שביער גורביץ, תיבנה ספריית שפרינגר, שלא תיקרא בשמה האמיתי. היא תיקרא ספריית אריאל, או ספריית השלוש, או ספריית התקווה. עדיין לא החלטו.

יש הרבה מתנגדים לשם הזה. טוענים שבזמן נים כל-כך קשים, כשיש מחסור כל כך גדול בשמות, ונאלצים במיקרים רבים לבנות בניינים מיוחדים, ללא שום שימוש, רק כדי שיהיה איפה לתקוע את השלט: על שם אייזיק מנוסקין ורעייתו, וכדומה, או דווקא בשעה קשה כזאת מבזבזים בית חזק וטוב על שם סתמי כמו אריאל, או התקווה.

לפני עשר שנים, כשעדיין בנו את המדינה, היה שפע מקום. איש לא צפה את השפל הי עתיד לבוא, והערים והכפרים חולקו ביד רחבה בין התורמים השונים.

איש כמו נתן שטראוס, למשל, קיבל את כל נתניה על שמו. יעקוב קיבל את כל באר-יעקוב, יצחק קיבל את כל נחלת-יצחק, ויתקין קיבל את כל כפר יתקין, וכן הלאה.

בדיקו כשהארץ נגמרה, הגיע אליה התורם הגדול יחזקאל ששון, ולא היתה ברירה אלא לרוץ מהר לכפר טבעון, ולשים עליו שלט: כפר יחזקאל.

וכשיחזקאל ששון בא לכפר שלו, ושרו לו שם את שבאטם מים בשטון, ואמרו לו שכל זה על שמו — הוא כמעט בכה.

אבל כשנתן לסקי בא לארץ, ואנשי הסוכנות רצו מהר לבית-זרע כדי לשים שם את השלט כפר נתן, התנגדו אנשי בית-זרע, ואומרים ש בתור פיצוי נאלצו לתת לו את יד נתן.

אחר כך באו תורמים אחרים, ולא היתה ברירה אלא לנטוע להם יערות. נטעו להם את הגליל, את יהודה, את הדרום ואת הצפון, ובי סוף לא היתה ברירה אלא להתחיל להצטמצם.

בקיבוץ שבהרי יהודה נאלצו, למשל, לקרוא לחורשה אחת יער, ולהקיף למענה ארבעה שרי טים. וכשהתורם הגדול פיסקביץ הגיע לקיבוץ, הוציאו מהמחסן את השלט יער על-שם פיסקביץ ושמו אותו בחורשה, וכשפיסקביץ נסע ובלייברג הגיע, הכניסו מיד את פיסקביץ ל מחסן, והוציאו במקומו את היער על-שם בלייברג, וכן הלאה. זה היה עוד לפני שקישון המ ציא את זה בטאקט שבאחי.

הכל התנהל שם כשורה. עד שיום אחד הגיעו ארצה האדוניים פיסקביץ ובלייברג ביחד. כש בלייברג ראה את השלט של פיסקביץ ביער, ואת השלט שלו במחסן, לא נחה דעתו עד ש הסבירו לו שאת המחסן בנו על שמו, וזה לא מחסן אלא בית-תרבות.

אומרים שבבית הספר החקלאי כנות פתרו את הבעייה בצורה אחרת. נטעו שם יער קטן, ושמו שלט: פה ניטע יער על שם מר לוי ו אשתו. את השלט קראו על שם מר כהן ואשתו.

אבל כל הטריקים הללו לא עזרו, ובסוף גם היערות נגמרו. לא היתה ברירה אלא למלא את הארץ בבניינים ריקים, ולהכניס לתוכם את ה תורמים.

בבית הסופר יש שני אולמות ענקיים וריקים. באחד יש שלט: לא להגליף בדלי סיגוריות ובשני יש שלט: בתרוחת יוסף ברמן. כי כנראה ששם מותר להשליך בדלים.

בבית העיתונאי נמצא אדוארד נורמן ובי מישען יש בית ברכה, בית אחווה, בית גילה ועוד איזה מאה תורמים.

שפע של תורמים יש בבית-הנוער בתל-אביב. בכניסה הראשית כתוב שהבית כולו הוא על שם יעקוב ליונס ורעייתו. בקומה השנייה ישנו אולם יעקוב גרין, לימינו חדר פיסול על שם מר הארי מסי ורעייתו, לשמאלו 00 על שם גברים, 00 על שם נשים, חדר שחמת על שם פיליפ ווטליף ואשתו, וספרייה על שם הריס מ. לזרוס.

במכון וייצמן יש יותר משלוש מאות תורמים, ולמרבית המזל חלק גדול מהתורמים הללו הם גרמנים, שעל תרומותיהם לא שמים שלטים, וחוסכים בזה הרבה מקום יקר.

בבני-ברית אפילו יותר צפוף מאשר במכון וייצמן. לאחר שקראו את כל האולמות המרווחים של ברית-המילה, החתונות, והמסיבות, על שם אישים גדולים, לא נשארה ברירה אלא לקרוא למשרד של המזכיר, יצחק אלפסי, היכל מרדכי ויסר, ולמשרד של מזכירת-המזכיר הי כללי, היכל מלכה זיל וקלמן ספקטור. אבל גם זה לא עזר, ואחרי זה לא היתה ברירה אלא לקרוא לארון הבגדים והחפצים ארון על שם חנה ויסר.

כל הבניינים מלאים, והארץ נעשית יותר ו יותר צפופה. כל כך צפופה, עד שלמרות כל ה

בית-המקדש עלי-שם סלומון

בניינים והקירות שהקימו כאן, נאלצו, לא מזמן, לקרוא לגירפה בגן-החיות על שם תורמים מ אמריקה.

לכן התעוררה עכשיו הטענה שאין לבזבז את ספריית המוזיאון על שמות כמו אריאל, תקווה, ירושלים, או שלום. הטענה הזאת התחזקה עקב החשש שאם בכל פעם, כשגרמני יתרום כסף לאיזה מוסד, יקראו את המוסד בשמות מופשט טים כאלה, יתחיל הדור הצעיר לחשוב שתקווה, ירושלים, שלום, אחווה, הם שמות של תורמים גרמניים.

הפיתרון הסופי האמיתי לכל הבעיות הללו יבוא כשיקימו בית מקדש שלישי. יוכלו לקרוא לו נניח בית המקדש על שם יעקוב סלומון. לאולם אשר על פני ההיכל יוכלו לקרוא אולם יהודה מוסברג, ליציע התחתון יקראו יציע פישר, לדביר יקראו דביר קלמן, ואם גרמני בשם שפרינגר יתרום, נניח, להקמת קודש הי קודשים, אפשר יהיה לקרוא לזה פשוט קודש הקודשים.

אבל עוד יותר פשוט יהיה להתרים גרמנים להיכל, כי הם משלמים יותר, אבל לכל המקור מות שנתרמו עלי-ידי תורמים גרמניים — לק רוא עלי-שם תורמים יהודיים.

הנה הקופים

פפה היה משוגע על בטהובן. הוא ידע על-פה את כל תשע הסמפוניות, עם המנגינה. הוא דיבר עשר מלים בעברית שוטפת. וידע להגיד בעזרתן כל מה שרצה. הוא גר בווליה של משפחת כץ, בהרצליה.

והוא היה אחד מגדולי התוכים במדינה. 20x10 סנטימטר. חוץ מזה הוא היה מומחה לפילוסופיה. ידע להגיד על-פה אפלטון, ואנציקלופדיה, וידע לשוחח על כל נושא שבעולם, עם כל אחד, אפילו עם עצמו.

כל בוקר היה מר כץ ניגש אליו, ואומר לו: „בוקר טוב, פפה“ ופפה היה עונה: „בוקר טוב, פפה“. מר כץ היה שואל אותו מה נשמע, ופפה היה עונה שמה נשמע. מר כץ היה שואל אותו „איך ישנת?“ ופפה היה מתמתח ונאנח: „איך ישנת!“

פפה היה המפקד בבית של כץ. הוא היה צועק למר כץ: „לך תוריד את הובל“ ולליאור, הבן הבכור: „אל תשחק בבוקי“. הוא היה קורא ל עוזרת: „מלכה, אוכל!“ ועל הכלב היה מצווה: „שי תיכנס הביתה. שב בשקט! אל תנבח!“

כל בוקר היתה הגברת כץ מוציאה אותו לטייל קצת, ולעשות פיפי. אחר כך הוא היה נכנס הביתה, ויושב על הארון, לפקח על העניי נים. „תנגבי כאן“, הוא היה צועק לעוזרת, „תשטפי בפינות“. הגברת לא בבית היום. לא צריך חלב. לפעמים הוא היה מתבלבל ואומר לחלבן: „אל תנבח“, אבל החלבן ממילא לא שמע לו.

יום אחד, לפני שנתיים, הוא החליט ללכת לבקר את התוכיות בגן-החיות. אנשי גן-החיות תפסו אותו והכניסו אותו לכלוב, עם אחת הי תוכיות של הגן. הא לא הסתדר איתה. היא היתה אומרת לו: „חמור אידיוט טיפש“, והוא היה אומר לה: „מלכה תשטפי בפינות.“

אחר-כך שמו אותו בכלוב עם איזה עשרים תוכים, מול השטח של הקופים. לא היה שם אף אחד ברמה שלו. הוא קיבל דפרסיה, שרק ללא הפסקה את התשיעית, והיה נאנח ואומר בעצב: „אל תנבח.“

משפחת כץ חיפשה אותו בכל העיר, ומצאה אותו, בסוף, בגן-החיות. אחר-כך לקח שנה שלמה להרגיל אותו לא לקרוא כל פעם, כש באים אורחים: „הנה הקופים.“

עכשיו הוא אבד שוב. חיפשו אותו כבר בגן החיות, שמו כבר מודעה בעיתון, והוא עדיין לא חזר. המשפחה מודאגת. המצב די מסוכן היום בשביל תוכים. די שהוא יעבור פעם, בי מיקרה, ברחוב דינגוף, ואחר כך לא יצליחו לתקן את השפה שלו עד סוף חייו.

סוכה באחריות

לאחר שיום הכיפורים נגמר, הלכתי לקנות לי סוכה בשביל חג הסוכות. בחנות אחת שאלו אותי אם אני רוצה סוכה לנצח, או סוכה עד אחרית הימים.

שאלתי מה ההבדל, ואמרו לי שסוכה לנצח הם מוכרים עד לנצח, באחריות, וסוכה לאח רית הימים הם מוכרים עד אחרית הימים. אחרי זה הסוכה על אחריות הקונה, ושתי הסוכות עולות כך — 39 לירות.

שאלתי אם אין איוו סוכה אחרת, יותר פשוט. טה. אמרו לי שכן. יש להם סוכה לעדי-עד. היא אמנם יותר יקרה, אבל בעד זה הם מוכרים יחד איתה את שבועת המינים.

ואם, בכלל, אני רוצה להוציא כסף על דבר כל-כך ארעי כמו חג-הסוכות, אמר לי בעל-החנות, הם יכולים לתת לי סוכה לעולמי עול מיים יחד עם סכך וקירות מביטון. אבל זה יותר יקר.

בחנות שניה, בצפון הרחוק של תל-אביב, גם חנות לרהיטי אלומיניום ובניין, יש מלאי של סוכות, רובן מאלומיניום, „אני לקחתי למכור את הסוכה“, אומר בעל החנות, „כי באו פן טכני היא בנוייה מצויין.“

אני בעצמי השתמשתי בה לפני שנה והיא לא נפלה. עומדת מאה אחוז. זה נותן שמחה. על-אחריות. זה יפה באופן טרדיציוני. אם לא ייתן לך שמחה, תבואי ותחזירי.

שאלתי אם אין במקרה סוכה לסוכות. אמרו לי שלא. לא מוכרים היום.

שאלתי את בעל-החנות, מדוע אין הוא מוכר את הבניינים שלו בתור סוכה לחג, ואת הסוכות לנצח בתור בניינים. הוא אמר שזה לא יילך. האנשים היום, אפילו בשביל חג-הסוכות, רוצים דברים לזמן ארוך, באחריות.